

Iktatószám		Budapestre vonatkozó újságcikkek		Osz
		Szerző		Tár
		Cím A műhely-bérház.		Hel
Forrás: Pesti napló				Idő
Bp.	1912 XI/3			1912
(Hely)	(Idő)	(Köt. v. füz.)	Oldalsz.	Személy
				Helyszám

725.091

A műhely-bérház.

(Saját tudósítónktól.) A hatodik kerületben, a Lehel- és Aréna-ut sarkán egy bérház épül, amelynek tulajdonosa a főváros, lakói, bérlői pedig, pincétől az ötödik emeletig iparosok lesznek. Oly emberek, akik mesterségükhöz használnak ugyan gépet, motort, de munkájukban nagyrészt a kéz közvetlen ügyessége játszik szerepet. Akiket a gyárak, a nagyipari trösztök mintha ellenségesen érintenének, fölöslegessé azonban nem tudják tenni őket. Hogy mást ne említsünk, a lábára kényes világ, még mindig tőlük szerzi be egy fontos szükségletét. A varrt, mérték szerint csinált, jó és finom cipőt.

Ez az iparosfajta, ez a típus: a pesti kisiparos, akin a főváros egyelőre az aréna-uti bérházzal akar segíteni, később pedig — ha ez beválik — a Belvárosban ugyancsak helyt ad hasonló intézménynek. A bérház ugyanis nem az ismert s különösebb szóra nem érdemes lakó-kaszárnyák tömegét szaporítja. Mint a neve is mutatja, új árnyalat a pesti házak közt. Műhelybérház, ami, ha teljesíti a hozzája fűzött várakozást s nemcsak papíron lesz sikerült: valóban szociális intézménynek mondható.

Az aréna-uti műhelybérház tehát, egy adott, speciális szempont szerint terveződött s célja, hogy az ipar kisembereit szolgálja. Ennél a segítségnél azonban nem kell egy mesterséges, növényházi táplálásra gondolni, mert hisz, ha a kisiparost alapjában, gazdasági gyökereiben érintő válságról volna szó, — itt egy bérház épp ugy nem lendít a bajon, mint tizenöt s ideig-óráig tartó minden emberbaráti intézkedés. Az ok egyszerűen ugyanaz, ami egész Budapest lakosságának égető s egyszer már utcai forradalmat is szült problémája: a lakásdrágaság. Az a

folyamat, amely igaz, hogy a Belvárost, egy amerikai gyorsvonat sebességével, tegnapról-mára szinte kiemelte sarkaiból, de ugyanekkor, természetesen, a helyiségek tíz év előtti árát is jónéhányszor megszorozta. Ezt a srófot, ezt a sorozást, a tömegforgalomra dolgozó boltok, azok az üzletek, amelyek mögött nagy haszon és gyárüzem áll, jobban bírják, bár okvetlen derült arcot nem csinálnak hozzá. A kisiparos azonban, akinek a műhelye egyszersmind boltja, amivel a lakása is rendszerint összefügg, a versenyt itt nem veheti fel. A bolt, a műhely- és lakásdrágaság kettős árfával nem tud küzdeni. Arra kényszerül, hogy egyre távolabb keressen műhelyt, boltot és lakást. A város külső periferiáira szorul, aminek viszont az a következménye, hogy elveszti piacát.

Csakugyan, aki végigsétál a Belvárosban, e csillogva átalakuló vidéken már utolsó mohikán gyanánt se talál pesti kisiparost. Pedig valamikor, nem is oly nagyon rég, bizonyos számú házak egyenest arról voltak híresek, hogy bennük oly „mester“ tartja boltját és műhelyét, akinek portékái személyes közrejártsága révén készültek. Elegáns urak és hölgyek kívülről tudták ily házak számait, ahol egy-egy bolt látszatra igénytelen, kevesetmondó volt ugyan s zöld függönnyel elválasztott háttérben segédek dolgoztak, — a holmi azonban, ami kapható volt s a munka, ami folyt, annál jobb és megbízhatóbb. Amíg állt pl. az u. n. Párisi-ház, üvegfedeles udvarán egy feltűnés nélküli cégtábláról azt mondták a beavatottak, hogy a legjobb pesti cipézmester nevét viseli. Amit azért is el kellett hinnünk, mert a váci-utcai gavalérokön kívül, színészkisasszonyok számára a kezdődő karriér kétségtelen jele volt, itt rendelni cipőt. Az új Belváros, persze, irgalmatlanul elvitte a Pá-

risi-udvart s vele, valamint más régi épületekkel, az ilyfajta mestereket. Egészen kiküszöbölődtek ők a drága üzletek és nagy áruházak világából, ahol akkora helyiségnek az ára, amiért tíz év előtt ötezer koronát kértek, ma évi harmincezer korona. De nemcsak ezen a területen veszett ki nyomuk, hanem ujabban a hatodik kerület üzleti vonalain is, ahol a helyiségek béremelkedése leginkább megközelíti a Belvárosét.

Az aréna-uti műhelybérház emelésének — amely ellen csak az vehető, hogy kissé távol van — ez a motívum az alapja. Nem emberbaráti, jótékonyági cselekedet a főváros részéről s nem is kell, hogy az legyen. Szintén üzleti bázisa van, de mérsékeltebb jövedelemre dolgozó, s ami a fő, a bérlői nincsenek kitéve a folytonos spekuláció szélsőségeinek. Tudunkkal Párisban és Bécsben vannak ily műhelybérházak s mindkét helyen eredményes a működésük. A budapesti, amit Medgyes (Messinger) Alajos műépítész tervezett, francia mintára készül. Százhet bérlőre számítanak benne helyet. A földszinten szintén vegyest lesznek boltok és műhelyek egy- és kétszobás lakással, ezenfelül tisztán csak nagy műhely vagy raktárcélokra szolgáló hat helyiség. Az emeletekre csupa egy-kétszobás lakással bíró műhely jut. Mindenüvé, aszerint, amint ezt valamelyik bérlő-iparosnak a mestersége kívánja-e vagy sem, motort is el fognak helyezni. Az egyszobás lakással bíró műhelyek évi bére a földszinten nyolcszáz korona, az emeleteken ötszáz, a kétszobásoké a földszinten évi ezer korona s az emeletken hétszáz. A műhelybérházat tavasszal adják át a nyilvánosságnak.